

КОМУНАЛЬНИЙ ЗА КЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ОДЕСЬКОЇ
ОБЛАСНОЇ РАДИ»

Кафедра психології, соціальної роботи та інклюзивної освіти

КОНКУРСНА РОБОТА

**ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ МЕНТАЛЬНОГО
ЗДОРОВ'Я ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ:
ТЕХНОЛОГІЇ ТА ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ**

ОДЕСА - 2026

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ ВИМІРИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ	4
1.1. Збереження ментального здоров'я педагогів як виклик сьогодення	4
1.2. Передумови та ресурси психологічної підтримки та збереження ментального здоров'я педагогів в умовах післядипломної освіти	5
РОЗДІЛ 2. ТЕХНОЛОГІЇ ЗДІЙСНЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я ПЕДАГОГІВ	6
2.1. Комплексна модель психологічної підтримки педагога в умовах післядипломної освіти та досвід її реалізації	6
2.2. Система роботи закладу післядипломної освіти із підтримки та збереження ментального здоров'я педагогів в умовах війни	8
2.3. Підтримка розвитку стресостійкості як особистісно-професійної компетентності педагога: ресурси післядипломної освіти	12
ВИСНОВКИ	19
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	20

ВСТУП

Українське суспільство переживає надскладні виклики воєнного часу, що відображається, зокрема, у освітній галузі. Відтак, пріоритетні напрями організації сфери освіти мають визначатися як специфічними освітніми завдання відповідно до стратегії розвитку галузі в цілому, так і наявними контекстами суспільних небезпек у сфері ментального здоров'я, що є неминучим наслідком війни. З огляду на існуючі загрози для ментального здоров'я учасників освітнього процесу внаслідок збройної агресії, виникла нагальна потреба переосмислення і здійснення системної роботи із психосоціальної підтримки педагогів та учнів, а саме створення психолого-педагогічних умов для подолання негативних наслідків хронічного стресу, та попередження психотравматизації.

Організація систематичного психологічного супроводу та діяльності із підтримки ментального здоров'я педагогів є суттєвим внеском у забезпечення ефективності роботи закладу освіти, підвищення якості освітнього процесу та створення необхідних умов для гармонійного розвитку особистості учнів. Незважаючи на масштабність і складність проблеми, система освіти має значні можливості для підтримки ментального здоров'я фахівців у сфері освіти, які працюють з дітьми і мають бути психічно здоровими. Традиційно діяльність психосоціального напрямку в освітній сфері здійснює психологічна служба, завданням якої є психологічний супровід, підтримка та підвищення ефективності захисту ментального здоров'я та благополуччя усіх його учасників: вихованців, учнів, студентів, педагогічних і науково-педагогічних працівників [4; 7]. В умовах війни саме ця ланка освітньої системи забезпечує потреби у проведенні соціально-педагогічної та психологічної просвітницької діяльності, інформуванні усіх учасників освітнього процесу з питань збереження їхнього соціального благополуччя і психічного здоров'я, розвитку культури піклування про ментальне благополуччя [8].

Разом з тим, у наявних умовах психологічна служба об'єктивно не може охопити увесь спектр запитів щодо збереження ментального здоров'я, тому зростає потреба у розширенні систем психологічної підтримки учасників освітнього процесу. В цьому аспекті післядипломна освіта стає важливим інституційним ресурсом, що має суттєвий потенціал у здійсненні психосоціальної роботи з усіма категоріями педагогічних працівників як фахівців «першої ланки».

Питання та реалізації психологічної підтримки, збереження і зміцнення ментального здоров'я фахівців у сфері освіти стало першочерговим завданням, над яким системно і послідовно працювала кафедра психології, соціальної роботи та інклюзивної освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» у період повномасштабної війни. У конкурсній роботі представлено створену фахівцями кафедри комплексну модель психологічної підтримки педагога в умовах післядипломної освіти, висвітлено результати її практичної реалізації серед педагогів Одеської області у період з 2023 по 2025 роки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ ВИМІРИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

1.1. Збереження ментального здоров'я педагога як виклик сьогодення

Екстремальні обставини, пов'язані з війною, наявні загрози та негативні чинники зумовили суттєві трансформації професійної діяльності педагогів. Саме ці фахівці в умовах війни стали виконувати функції психосоціальної підтримки на первинному рівні для широких верств населення України. Адже у кожному закладі освіти створюється необмежений простір взаємодій самих різноманітних груп: учні, їх сім'ї, педагогічні колективи, громади, різноманітні служби і організації. Педагог є одночасно наставником, дослідником, організатором та менеджером освітнього процесу, партнером дітей та залучених дорослих. В таких умовах стресостійкість стає не лише запорукою психічного здоров'я фахівця, а й передумовою створення гармонійного освітнього середовища. Вчасне реагування на стрес, вміння підтримати себе й інших – це крок до зрілої педагогіки турботи, що формує покоління, здатне жити у світі викликів, бути активним та цілеспрямованим, конкурентоспроможним. Виходячи з цього, опрацювання питань стресостійкості та ресурсів педагогічних працівників в умовах екстремальних викликів сьогодення, збереження та відновлення ментального здоров'я, профілактики та психогігієни є надважливим.

В Україні створена нормативна база, що дозволяє здійснювати психологічний супровід із метою збереження та зміцнення ментального здоров'я учасників освітнього процесу [4, 8, 9, 10]. Така робота реалізується відповідно до статті 76 Закону України «Про освіту», Закону України «Про систему охорони психічного здоров'я в Україні» № 4223-IX від 15 січня 2025 року, наказу МОН України № 509 від 22 травня 2018 року «Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України».

Актуалізуючи питання про впровадження в умовах післядипломної освіти новітніх підходів і технологій психологічної підтримки та збереження ментального здоров'я педагогів, важливо з'ясувати чинники, передумови, релевантні способи відповідного впливу, що розкриваються у роботах В. Байдик, Ю. Гопкало, О. Кокуна, І. Корнієнко, Н. Лунченко, Ю. Луценко, Р. Мороза та інших науковців [10, 11]. Підкреслюється, що важливою складовою системи збереження ментального здоров'я є створення психологічно безпечного освітнього середовища, що ґрунтується на довірі, повазі, партнерській взаємодії та ненасильницької комунікації [10].

Таким чином, збереження ментального здоров'я педагогів в умовах сучасних викликів постає як стратегічне завдання системи післядипломної освіти, реалізація якого потребує комплексного, науково обґрунтованого та нормативно забезпеченого підходу з використанням кращих національних і міжнародних практик.

1.2. Передумови та ресурси психологічної підтримки та збереження ментального здоров'я педагогів в умовах післядипломної освіти

Головним завданням, яке стоїть перед сучасним суспільством, освітою загалом, та зокрема післядипломною освітою, як зазначають науковці, є розвиток культури піклування про ментальне здоров'я, пошук дієвих рішень його збереження, забезпечення підтримки та допомоги, задоволення психосоціальних потреб [1, 7].

Проблема психологічного супроводу учасників освітнього процесу під час війни привернула увагу науковців О. Винничука, І. Губеладзе, Л. Карамушки, Т. Куліш, В. Панка, Л. Прохоренко [3], проблематику ментального здоров'я дослідили Н. Бочкор, Є. Дубровська, О. Залеська, Г. Пилягіна, Л. Міхеєва, Т. Костєва, Г. Нікіфорова та ін. [5, 6].

Серед проблем надання психологічної підтримки педагогів та організації супроводу учасників освітнього процесу науковці виділяють питання надзвичайної чутливості сенсорних систем, психосоматики, розладів поведінки, травматичних подій, медіатравми, спричинені постійним переглядом негативної інформації, залежність від новин та постійну перевірку інформації з різних джерел, почуття тривоги, страху, відчуття провини [5].

У зазначених умовах виникла об'єктивна необхідність дослідження підходів, моделей і практик психологічної підтримки педагога, визначення дієвих інструментів емоційного відновлення, розроблення механізмів психологічної безпеки в освітньому середовищі та формування життєстійкості особистості у ситуаціях соціальної та емоційної нестабільності, що визначає ефективний розвиток професійної компетентності педагогічних працівників.

Тож, за результатами моніторингового дослідження 2024-2025р.р. центру практичної психології та соціальної роботи кафедри психології, соціальної роботи та інклюзивної освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», можемо констатувати, що психологічна служба закладів освіти Одеської області працювала за такими напрямками роботи, як надання психологічної допомоги та емоційної підтримки учнів, педагогічних працівників, батьків, родин ВПО та військовослужбовців, здійснювала консультативну діяльність при гострих емоційних розладах, реактивних станах, посттравматичних стресових розладах, переживання втрати близьких, дезорієнтації тощо. Враховувались важливі аспекти психолого-педагогічного супроводу в умовах війни, проблеми інтеграції та адаптації дітей в умовах воєнних дій, ефективного планінгу організації роботи фахівців психологічної служби та педагогічних працівників.

Підсумовуючи вищезазначене, констатуємо що пріоритетні напрямки та завдання організації психологічного супроводу та підтримки ментального здоров'я дітей та молоді, фахівців у сфері освіти визначаються відповідно до стратегії розвитку системи освіти України, Концепції Нової української школи. Великий потенціал освітянської сфери за сучасної складної ситуації в країні має бути спрямовано і вже спрямовується на подолання викликів і проблем, які мають діти і суспільство.

РОЗДІЛ 2. ТЕХНОЛОГІЇ ЗДІЙСНЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я ПЕДАГОГІВ

2.1. Комплексна модель психологічної підтримки педагога в умовах післядипломної освіти та досвід її реалізації

Здійснення психологічної підтримки педагогів є однією з ключових позицій у змісті роботи закладу післядипломної освіти, що може бути реалізовано шляхом системної, цілеспрямованої та науково обґрунтованої діяльності, упровадження превентивних, відновлювальних заходів, а також створення психологічно безпечного освітнього середовища.

Реалізація завдань психологічної підтримки щодо збереження та зміцнення ментального здоров'я педагогів з використанням відповідних технологій зумовила потребу в розробленні **комплексної моделі психологічної підтримки** та її впровадження.

В результаті дослідження теоретичних та практичних засад психологічної підтримки ментального здоров'я педагогів з використанням відповідних методів й технологій впродовж 3 років (2023-2025р.р.) співробітниками кафедри психології, соціальної роботи та інклюзивної освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» була створена комплексна модель та здійснена її реалізація (рис. 2.1).

Рис.2.1. Комплексна модель психологічної підтримки педагога в умовах післядипломної освіти.

Комплексна модель відповідає сучасним викликам, зумовленим воєнним станом, умовами співпричетними до реалій психологічної травматизації людей, умовами підвищеного психоемоційного напруження, в тому числі у професійній сфері, й необхідністю забезпечення психологічної безпеки в освітньому середовищі.

Основними методологічними підходами до розробки комплексної моделі є особистісно-діяльнісний, аксіологічний та синергетичний.

Реалізація комплексної моделі психологічної підтримки та збереження ментального здоров'я педагогів ґрунтується на комплексному, багаторівневому підході, що поєднує такі складові, як:

- методичний,
- практичний,
- науково-видавничий,
- напрямок міжнародної та проєктної діяльності.

Важливим компонентом комплексної моделі є організація та проведення **методичних заходів**, спрямованих на підвищення професійної компетентності педагогічних працівників у питаннях опанування технологій та інструментів психологічної допомоги в роботі з дітьми та молоддю. Такі форми роботи, як курси підвищення кваліфікації, семінари, марафони, тренінгові заняття забезпечують ознайомлення педагогів із новітніми підходами до формування навичок саморегуляції, розвитку стресостійкості, профілактики постстресових, посттравматичних станів, професійного вигорання. Методичний супровід сприяє інтеграції психологічно безпечних практик у освітню діяльність.

Практичний компонент моделі реалізується через опанування практичних технологій, проведення інтенсивів, воркшопів та інших групових форм роботи, орієнтованих на стабілізацію психоемоційного стану. У межах практичних заходів використовуються сучасні психологічні технології, зокрема арттерапія, тілесно-орієнтовані, ресурсні та рефлексивні практики, які направлені на відновлення внутрішнього ресурсу. Досвід впровадження даного компоненту моделі також забезпечується за рахунок підвищення рівня стресостійкості педагогів в контексті розвитку професійної компетентності педагога завдяки проведенню фахових студій різного напрямку (інтерв'їзійні, суперв'їзійні, студенські тощо).

Науково-методичний компонент моделі забезпечує узагальнення, осмислення та поширення напрацьованого досвіду психологічної підтримки. Розгляд тематики ментального здоров'я в тезах, статтях, методичних рекомендаціях та авторських розробках сприяє підвищенню наукової обґрунтованості практик, їхній доступності для широкого кола фахівців і формуванню професійного дискурсу з питань ментального здоров'я в освіті.

Важливу роль у реалізації моделі відіграє напрямок **міжнародної та проєктної діяльності**, який дозволяє інтегрувати національний та міжнародний досвід, залучити партнерів і впроваджувати інноваційні програми психологічного супроводу та підтримки. Участь у проєктах сприяє системності роботи, розширенню можливостей допомоги педагогам і дітям, а також сталому розвитку екосистеми психологічної підтримки.

Таким чином, запропонована комплексна модель забезпечила цілісний підхід до збереження ментального здоров'я педагогів, поєднуючи професійний розвиток, практичний напрямок, наукове осмислення та проєктну взаємодію. Її реалізація була спрямована не лише на подолання актуальних кризових станів, а й на формування довготривалої культури психологічної безпеки, розвитку стресостійкості та відповідального усвідомленого ставлення до психічного здоров'я в системі освіти.

Реалізація комплексної моделі фахівцями кафедри психології, соціальної роботи та інклюзивної освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» була впроваджена завдяки проведенню методичних та практичних заходів, в яких прийняли участь майже 5000 педагогічних працівників впродовж 2023-2025 років, з питань здоров'язберігаючих технологій як системної роботи із забезпечення якості освітнього процесу НУШ, підвищення професійної обізнаності педагогів щодо сучасних підходів до збереження психічного та емоційного благополуччя, формування навичок саморегуляції, стресостійкості й профілактики професійного вигорання, створення простору для обміну практичним досвідом, опанування ефективних психолого-педагогічних інструментів, формуванню, що є вкрай важливим, культури піклування про психологічне благополуччя та безпеку в освітньому середовищі, що вкрай актуально в умовах воєнного часу та підвищеного психоемоційного напруження.

2.2. Система роботи закладу післядипломної освіти із підтримки та збереження ментального здоров'я педагогів в умовах війни

Одним із пріоритетних напрямів діяльності кафедри психології, соціальної роботи та інклюзивної освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» є організація та проведення курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників області. З огляду на сучасні виклики, зумовлені воєнним станом, кризовими подіями та зростанням психоемоційного напруження у педагогів, в межах реалізації комплексної моделі психологічної підтримки педагогів було розроблено та впроваджено навчальні програми **курсів підвищення кваліфікації**, а також науково-методичні комплекси до модулів курсів.

Так, зміст зазначених програм і модулів було спрямовано на побудову в закладах освіти ефективного психологічного супроводу збереження ментального здоров'я, формування у педагогічних працівників компетентностей щодо використання здоров'язберезувальних технологій в освітньому середовищі, надання психосоціальної підтримки дітям в умовах війни та кризових станів, а також розвитку навичок реагування на надзвичайні ситуації, а саме:

- **курси підвищення кваліфікації** «Супровід внутрішньо переміщених сімей та дітей: психолого-педагогічний аспект», «Супровід внутрішньо переміщених сімей та дітей: соціально-психологічний аспект», «Психосоціальна підтримка дітей, які постраждали під час бойових дій:

психотравмуючі події, травми та їх наслідки», «Психолого-педагогічний супровід інклюзивного навчання» (2023). https://static.klasnaocinka.com.ua/uploads/editor/9324/776072/sitepage_20/files/navchalni_programi_kursiv_pidvischennya_kvalifikacii_dlya_vchiteliv.docx.pdf

- **курси підвищення кваліфікації** «Психологічний супровід учасників освітнього процесу в екстремальних умовах», «Психологічна підтримка та допомога дітям, які пережили травматичні події», «Психологічна підтримка дитини в інклюзивному освітньому середовищі», «Дієва інклюзія: організація простору для дитини з ООП» (2024). https://static.klasnaocinka.com.ua/uploads/editor/9324/782095/sitepage_20/files/uuu_navchalni_programi_kursiv_pidvischennya_kvalifikacii_dlya_vchiteliv2024.pdf

- **курси підвищення кваліфікації** «Психолого-педагогічний супровід учасників освітнього процесу в екстремальних умовах», «Психологічні аспекти ефективного спілкування учасників освітнього процесу», «Стрес менеджмент в роботі педагога», «Психологічна підтримка дитини в інклюзивному освітньому середовищі», «Комплексна психологічна підтримка учасників освітнього процесу в умовах реалізації державного стандарту базової середньої освіти» (2025). https://static.klasnaocinka.com.ua/uploads/editor/9324/784606/sitepage_20/files/arhiv_2025_rik.pdf

Реалізація курсів підвищення кваліфікації забезпечила не лише професійне зростання педагогів, а й сприяла підвищенню їх психологічної стійкості, усвідомленню власних ресурсів і формуванню відповідального ставлення до збереження психічного здоров'я як важливої умови ефективної освітньої діяльності.

В ході проведення **семінарів** в межах комплексної моделі психологічної підтримки ментального здоров'я були реалізовані просвітницькі та профілактичні завдання, що забезпечило поглиблення розуміння педагогами сучасних підходів до психологічної безпеки, стресостійкості та профілактики професійного вигорання в освітньому середовищі. У межах реалізації комплексної моделі співробітниками кафедри психології, соціальної роботи та інклюзивної освіти було проведено низку семінарів, спрямованих на розвиток стресостійкості й підтримки педагогів у кризових умовах:

- **семінар** «Життестійкість в контексті психологічних ресурсів», під час якого учасники розглянули стратегії підвищення компетентності та вдосконалення навичок життестійкості в умовах професійного стресу (2023). <https://oano.od.ua/uk/news-2025-9324/>

- **семінар** «Соціально-психологічна підтримка дитини, яка пережила травматичну подію» був присвячений питанням реагування на травматичний досвід дитини та створенню безпечного підтримувального середовища (2024).

Окрему увагу було приділено **семінару** «Можливості використання програми STRONG з дітьми, які пережили травмуючі події», у межах якого було представлено ресурсорієнтований підхід до відновлення психоемоційного стану дітей та підтримки фахівців, які з ними працюють (2025). <https://oano.od.ua/uk/news-2258-9324/>.

У межах реалізації комплексної моделі підтримки ментального здоров'я педагогів було організовано серію **практичних інтенсивів**, під час яких цілеспрямовано опрацьовувалися актуальні питання психологічного супроводу. Зокрема, **практичний інтенсив** «Формування позитивних дитячо-батьківських відносин: психологічна підтримка в дії» (2023) був спрямований на посилення ресурсів педагогів у взаємодії з родинами дітей. **Практичні інтенсиви** «Про стрес і травму та як зберегти психічне здоров'я в час випробувань», «Формування резилієнтності: стратегія успіху», «Арт-терапія: системний підхід»

<https://www.facebook.com/100064727437450/posts/825416396292601/?rclid=8UFuJ77Efl5MaYNm> (2024), **практичні інтенсиви** для науково-педагогічних працівників академії «Зміцнення ментального здоров'я учасників освітнього процесу: практичні аспекти» (2025), «Професійна гігієна як ресурс зміцнення ментального здоров'я», на яких співробітники кафедри акцентували увагу на видах травм, реакціях мозку на травматичні події, вікові особливості переживання травми дітьми та створенні безпечного освітнього простору <https://oano.od.ua/uk/news-2491-9324/>, <https://oano.od.ua/uk/news-2983-9324/>

Практичний інтенсив «Драма та імпровізація. Методи соціальної педагогіки та драматичного виховання як прийом інтервенції для дітей з ООП» (2024) учасники опановували творчі інструменти психологічної підтримки. <https://oano.od.ua/uk/news-2624-9324/>.

Практичні інтенсиви «Глибини несвідомого: використання метафоричних карт у роботі з внутрішніми станами та ресурсами особистості» (2025), «Практичні поради щодо запобігання професійного вигорання» (2025) <https://www.facebook.com/share/p/19EwHJjzr2/>, «Арттерапія як інструмент формування психологічно безпечного освітнього середовища» (2025). <https://oano.od.ua/uk/news-2687-9324/>

Практичний інтенсив «Образ кризи і шляхи відновлення: безпечна робота з метафоричними асоціативними картками у терапевтичному просторі» (2025) <https://www.facebook.com/share/p/1EBwnz7szC/>, «Нетворкінг психічного здоров'я», були спрямовані на стабілізацію психоемоційного стану педагогів, пошук внутрішніх ресурсів і профілактику професійного вигорання (2025).

Представлені заходи забезпечили практичне наповнення системної роботи зі збереження ментального здоров'я педагогічних працівників в умовах підвищеного психоемоційного навантаження, швидке та цілеспрямоване опанування дієвих психологічних інструментів, дозволяючи учасникам у стислий час відпрацювати техніки стабілізації психоемоційного стану та інтегрувати їх у професійну діяльність.

Актуальною формою для опанування не лише різноманітних прийомів, сучасних методів роботи, підвищення професійного рівня педагога та вдосконалення практичних навичок щодо реалізації психологічної підтримки ментального здоров'я стали **обласні марафони** «Психологічна служба та освітній простір: професійний дебрифінг» (2023), «Збереження психічного здоров'я учасників освітнього процесу в умовах соціальних змін» (2024), «Актуальні проблеми психологічної та соціальної

адаптації в умовах кризового суспільства» (2025) були розглянуті питань професійного розвитку, напрямки роботи в площині організації заходів з профілактики стресових та травматичних станів, самовідновлення та гармонійного розвитку особистості.

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid02J3iCFgZbGvmKaa2cVYaAm14udNo7oaQQWwXW7CJy4xh6G3rpRUZPyJitbG21HT29l&id=100064727437450,

https://www.facebook.com/story.php?story_fbid=847942447373329&id=100064727437450&rdid=OwW2QpsXzlr874Z,

<https://oano.od.ua/uk/news-2910-9324/>

З огляду на високу професійну завантаженість педагогічних працівників та обмежені часові ресурси, постала потреба у пошуку гнучких і водночас ефективних форм психологічної підтримки, які відповідали б реальним можливостям і запитам педагогів. Саме з цією метою було розроблено та впроваджено інноваційну форму роботи **«Інтерв'ю на перерві»**, що поєднувала інформативність, доступність і мінімальні часові витрати.

«Інтерв'ю на перерві» як коротка, динамічна форма професійної взаємодії, передбачала запрошення фахівця з конкретної теми для стислого й змістовного висвітлення актуальних питань психологічної підтримки та збереження ментального здоров'я. У форматі живого інтерв'ю експерти ділилися практичними акцентами, корисними інструментами та відповідали на запитання учасників. У межах реалізації комплексної моделі підтримки ментального здоров'я тематичним напрямком **Інтерв'ю на перерві** «Профілактика емоційного вигорання фахівців ІРЦ» стали питання професійного вигорання, пошуку внутрішніх ресурсів, психологічної стійкості в умовах війни, підтримки дітей та педагогів.

Запропонована форма методичної роботи була спрямована на усвідомлення ризиків перенавантаження та довела свою ефективність як доступний і ресурсозберезувальний інструмент професійної підтримки педагогічних працівників у сучасних умовах:

<https://www.facebook.com/share/p/18q6Uvk5JR/>

<https://www.facebook.com/share/p/14TjbnxGbQL/>

З метою реалізації комплексної моделі важливе місце в роботі кафедри посіли тренінгові технології, орієнтовані на збереження ментального здоров'я, розвиток психологічної стійкості та відновлення внутрішнього ресурсу педагогічних працівників. **Тренінги** проводилися з урахуванням актуальних викликів воєнного часу, поєднуючи освітні компоненти НУШ із практичним відпрацюванням навичок саморегуляції, подолання стресу й профілактики емоційного вигорання. охоплювали питання емоційної підтримки та професійного компетентності педагогів, формування психологічно безпечного освітнього середовища.

Зокрема було проведено **тренінги** «Актуальні проблеми психологічної та соціальної адаптації в умовах кризового суспільства», «Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу в умовах воєнного конфлікту в Україні», «Психологічна підтримка учасників освітнього процесу під час

війни», «ProArt: ресурс з мистецтва», «Нетрадиційні техніки малювання у подоланні кризових станів», «Дієві практики підтримки ментального здоров'я», «Внутрішній світ: робота з емоційними станами засобами арт-терапії» (2023-2025).

<https://www.facebook.com/share/p/16TXzBF6o5/>

<https://www.facebook.com/share/v/1A6jFHvEf9/>

У межах тренінгової роботи учасники опанували практичні інструменти психологічної підтримки, вчилися розпізнавати власні психоемоційні стани, екологічно реагувати на кризові ситуації та підтримувати себе й інших у професійній діяльності. Такий формат сприяв не лише підвищенню психологічної компетентності педагогів, а й зміцненню їхнього ментального здоров'я як ключового ресурсу ефективної роботи в системі освіти.

Реалізація комплексної моделі збереження ментального здоров'я педагогів передбачала проведення **майстер-класів** як ефективної практикоорієнтованої формою роботи, що поєднувала демонстрацію психологічних технік із безпосереднім опрацюванням у безпечному професійному просторі, а саме:

- **майстер-клас** «МАК в роботі психолога» (2023), <https://oano.od.ua/uk/news-2086-9324/> у межах якого створювався простір для вільного спілкування та рефлексії, що дозволило учасникам усвідомити власні ресурси й підвищити готовність до психологічної підтримки дітей ООП без надмірного професійного виснаження;

- майстер-клас «Ментальне здоров'я в освіті: від усвідомлення до дії» (2024) <https://www.facebook.com/share/p/16TXzBF6o5/>, спрямований на стабілізацію емоційного стану в кризовий період та опанування практичних інструментів підтримки здобувачів освіти;

- **майстер-класи** «Внутрішній світ дитини: робота з емоційними станами засобами арт-терапії», (2025) <https://www.facebook.com/share/p/1H7Azmln4J/> та «Самоаналіз емоційного стану та способи самодопомоги» (2025) <https://www.facebook.com/share/p/1JRTHQJt8s/> були орієнтовані на усвідомлення емоцій, відновлення внутрішнього ресурсу та формування навичок самодопомоги педагогічних працівників.

Такий формат сприяв підвищенню психологічної обізнаності, розвитку навичок саморегуляції, профілактиці професійного вигорання та формуванню індивідуальних стратегій підтримки психічного благополуччя в освітньому середовищі.

2.3. Підтримка розвитку стресостійкості як особистісно-професійної компетентності педагога: ресурси післядипломної освіти

Важливим показником професійної діяльності педагогів в найскладніших умовах війни є підтримка стресостійкості як особистісно-професійної компетентності педагога. Зустрічі педагогів у форматі воркшопів

«Основи професійної та емоційної безпеки фахівця в умовах надзвичайних ситуацій» (2024), запроваджені разом з Національною медіаторською мережею ГО «Ла Страда-Україна», семінарів-практикумів «Відновлення життєвих неперервностей» (за моделлю BASIC PH) (2024), нетворкінгу «Професійний розвиток особистості спеціалістів освіти в контексті завдань розбудови НУШ та умовах війни» (2025), допомогли розкрити досвід впровадження, відновлення власних ресурсів та вміння саморегуляції, що дозволяють керувати поведінкою задля оптимального вирішення складних професійних завдань.

Були започатковані **фахові студії** «Модеруємо психологічний супровід», робота яких спрямована на аспекти вдосконалення організації діяльності закладів освіти щодо збереження та зміцнення ментального здоров'я особистості дітей та дорослих, як фундаментальних складових життя особистості, які забезпечують сприйняття значущості буття, розкриття внутрішнього потенціалу за напрямками «Психологічний дайджест стресу під час війни: відновлення ресурсів людини» (2023), «Піклування про ментальне здоров'я в освітньому середовищі» (2024). <https://oano.od.ua/uk/news-2288-9324>

Запровадження **інтервізійних студій** стала важливим кроком у підтримці та відновленні ментального здоров'я педагогічних працівників, оскільки вони допомогли створити професійний простір для емоційного розвантаження, рефлексії викликів сьогодення і профілактики професійного вигорання. Дієвою та ефективною формою роботи з практичними психологами та соціальними педагогами були **інтервізійні студії «Пульс»** за темами: «Емоційний інтелект та емоційна компетентність педагога» (2024), «Самооцінка емоційних станів» (2024), «Ком'юніті комунікативної компетентності сучасного фахівця», «Соціально-педагогічний супровід у закладі освіти: зміст, принципи, роль фахівця» (2025).

https://www.facebook.com/story.php?story_fbid=2031051537277389&id=100011176873309&rdid=E6TdWccH0GyEObEY

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid0UHA6igD6g4Jk2rhLkh9tGSFtMyDe2iThaSKiWzVFbzgdEZrBynZmNC7q8hHH9Mrl&id=100064727437450

Протягом 2025 року функціонувала **інтервізійна студія** «Інклюзивна майстерня» з метою підтримки ментального здоров'я та збереження психоемоційного стану керівників інклюзивно-ресурсних центрів Одеської області. <https://www.facebook.com/share/p/1AfGkTXox8/>
<https://www.facebook.com/share/p/1ALDiJ3hNh/>

Структурована робота з практичними кейсами інтервізійних студій стала потужним механізмом професійного зростання, обміном досвідом, генерацією альтернативних гіпотез та наданням зворотного зв'язку, що дозволили фахівцям розширити свій методичний та практичний арсенал. Такий формат роботи сприяв зміцненню психологічної стійкості, збереженню внутрішнього ресурсу, від якого залежить благополуччя команди закладу освіти.

Студентські студії «Майстерня майбутнього фахівця» як форма освітньо-практичної діяльності посіли важливе місце в реалізації моделі

підтримки ментального здоров'я педагогів. Студентські студії були спрямовані на формування у майбутніх педагогічних працівників усвідомленого ставлення до власного ментального здоров'я як необхідної умови професійної ефективності та гуманної взаємодії з дітьми, створення безпечного простору, обміну професійним досвідом, обговорення складних випадків і усвідомлення власного психоемоційного стану в процесі професійного становлення. Студентські студії проводилися системно починаючи з 2023 року і стали простором поєднання теоретичного осмислення сучасних викликів із практичним опрацюванням психологічних інструментів само підтримки.

<https://oano.od.ua/uk/news-2048-9324/> ,

<https://oano.od.ua/uk/news-2277-9324/>,

<https://www.facebook.com/share/p/1A2q5tKUXU/>,

<https://www.facebook.com/share/p/16XKMcBU8c/>,

<https://oano.od.ua/uk/news-2722-9324/>

Безумовно, такий формат роботи сприяв формуванню у майбутніх фахівців відповідальності за власний психоемоційний стан, розвитку культури турботи про ментальне здоров'я та усвідомленню ролі «безпечного дорослого» як ключового чинника психологічного благополуччя дитини.

На розвиток стресостійкості та емоційно-етичної компетентності педагогів було спрямовано широкий спектр заходів, а саме: тренінги особистісного зростання, форуми з ментального здоров'я, практичні семінари, інтенсиви та групові тематичні консультації.

На різних етапах психологічної підтримки здійснювалась експертно-аналітична діяльність. Так, впродовж 2024 року кафедрою психології, соціальної роботи та інклюзивної освіти було проведено дослідження емоційного стану та рівня стресостійкості педагогічних працівників Одеської області. В опитуванні прийняло участь 337 педагогічних працівників. Більшість респондентів, це психологи (30%), вчителі (40%), соціальні педагоги (10%), асистенти вчителів (5%), також директори закладів освіти (4%), заступники директорів (6%), вихователі (5%). Були досліджені фізіологічні, емоційні, індивідуально-типологічні особливості під час стресу, здатність налагоджувати соціальні контакти, безпекові фактори, психологічна та методична підтримка.

Отже, за результатами діагностичного дослідження були виявлені фактори, які впливають на стресостійкість:

✓ життєвий досвід поведіння себе в конкретних стресових ситуаціях, спосіб реагування, сформоване відношення до стресових ситуацій;

✓ психологічна компетентність, тобто розуміння своїх психофізіологічних, особистісних якостей та задоволення нагальних емоційних потреб;

✓ особистісні відмінності, в тому числі мотивація, саморегуляція, вміння знаходити нові соціальні зв'язки.

Були внесені пропозиції для закладів освіти, органів управління освітою щодо врахування реалізації психологічної підтримки педагогів, впровадження

інноваційних технологій і практик збереження психічного здоров'я.

Проведення обласної **науково-методичної конференції** «Теоретичні та практичні модули інклюзії в умовах воєнного стану в Україні» стало важливим елементом реалізації комплексної моделі психологічної підтримки та збереження психічного здоров'я педагогів. Представлені доповіді були спрямовані на осмислення сучасних підходів до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах воєнного стану, розвитку інклюзивної практики, корекційно-розвиткових технологій і міждисциплінарної взаємодії фахівців. Матеріали конференції представлено у збірнику тез доповідей <https://dspace.oano.od.ua/server/api/core/bitstreams/45c7e4ad-c4ff-4980-bf90-38794cd35092/content>

Проектна та міжнародна діяльність у межах комплексної моделі розглядається як інструмент розширення можливостей психологічної підтримки через інтеграцію сучасних європейських практик.

Так, в межах ініціативи Decentralization for Improved Democratic Education «Стаємо сильнішими разом!» реалізація проєкту DECIDE спільно з Офісом Омбудсмена України, МОН України, Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України, Фондом Президента України з підтримки освіти, науки та спорту та Всеукраїнська Асоціація об'єднаних територіальних громад, було проведено **Всеукраїнські вебінари** за темами:

- ✓ Психологічний феномен стресу під час війни: техніки самоцілення та відновлення (2023) <https://www.youtube.com/watch?v=2V8PvOzwyG4>
- ✓ Психологічні аспекти допомоги дітям та дорослим в умовах війни (2023) <https://www.youtube.com/watch?v=rXSYSOII7HI>
- ✓ Підтримка дітей і дорослих у стресових станах: антистресовий гід (2023) <https://www.youtube.com/watch?v=sTQXa53ygLQ>
- ✓ Нетворкінг психічного здоров'я в умовах війни: ознаки травматизації психіки дітей та дорослих (2023) <https://www.youtube.com/watch?v=osMf5pED5WE>
- ✓ Психологічний тренажер як антитренд стресам та кризовим станам: підтримка вчителя та учня. Тренування стабілізації стану благополуччя: дієві тренди 21.11.2024. https://www.youtube.com/watch?v=3Ca5JqpGK_E
- ✓ «Інклюзивне навчання в дошкільному середовищі під час війни: психологічні аспекти допомоги» (2024) https://www.youtube.com/watch?v=2ybB_nzOiI0

Участь у проєкті «Safe Space Space – Невідкладна психосоціальна підтримка учнів та вчителів», організованого Міністерством освіти і науки України спільно з Національним університетом «Києво-Могилянська академія» (НаУКМА), Державною службою якості освіти України та нашими партнерами OeAD Cooperation office Ukraine - Австрійської агенції освіти та інтернаціоналізації, федерального міністерства освіти, науки та досліджень Австрії (2023-2044) безперечно внесла вагомий сенс у розвиток напрямку психологічної підтримки збереження психічного здоров'я педагогів

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid049R4DYp5uzoC5jrm2Z1H33VEGXsysJTQCVHVAfJRZXdnv8ym7TJ4ew1tjna7P9yFl&id=10006472743

[7450](#)

В межах міжнародної програми «Well-being та адаптація українських учнів та педагогів» в рамках проєктів «Підтримка відновлення української освіти» (2023), «Психосоціальна підтримка для шкіл Півдня України» (2025) за Програмою трансформаційної співпраці Міністерства закордонних справ Чеської Республіки були проведені численні заходи, направлені на підтримку та зміцнення ментального здоров'я педагогів, а також розвиток культури психологічного благополуччя у закладах освіти Одеської області. Організовано та проведено **тренінги** «Психічне здоров'я та його захист», «Актуальні проблеми психологічної та соціальної адаптації в умовах кризового суспільства» (2024-2025).

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid027ktyoginWrrcr a4T2XrddY1gHQ3ke2HWUgCpFaLFWxsKQYGdyd2K4QnY3ZY9RraZl&id=100064727437450

Теоретико-методологічні засади та практико-методичні узагальнення з досліджуваної проблеми представлено у низці **публікацій** науково-педагогічних та педагогічних працівників кафедри психології, соціальної роботи та інклюзивної освіти, зокрема:

1. Бальбуза О.М. Використання глінотерапії як методу підтримки психічного здоров'я учасників освітнього процесу в умовах війни. *Підтримка відновлення освіти в Україні: виклики та перспективи*: матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. (24 жовтня 2024 р., м. Одеса-Миколаїв-Херсон). Миколаїв: центр редакційно-видавничої діяльності МОІППО, 2024.

2. Гайдаєнко П., Літвінова М. Емоційне вигорання в освітянській сфері: чинники, прояви та шляхи подолання. *Наша школа: науково-практичні студії*. 2024. № 4(8). С. 9-13. URL: [https://doi.org/10.61339/2786-6947.2024.4\(8\).327804](https://doi.org/10.61339/2786-6947.2024.4(8).327804) (вийшла у 2025 р.).

3. Гайдаєнко П.Л., Літвінова М.П. Емоційна регуляція як ключовий фактор запобігання професійному вигоранню вчителів. *Innovative Approaches in Modern Science and Technology*: матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. (26-28 березня 2025 р., м. Лісабон, Португалія) С. 278-280. https://isu-conference.com/wp-content/uploads/2025/03/Lisbon_Portugal_26.03.25.pdf

4. Заварова Н.В. Травмофокусований підхід як вектор професійного розвитку педагога в умовах сучасних освітніх викликів. *Педагогічна наука і освіта у сучасному вимірі: проблеми та перспективи розвитку*: матеріали VII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. уч., м. Одеса, 16 трав. 2025 р. / КЗВО «ООАНОООР». Одеса: Букаєв В.В., 2025. С. 56-57. <https://dspace.oano.od.ua/server/api/core/bitstreams/5e6f74a5-764e-4cae-ab2c-fda9fbbb3aee/content>

5. Кузнєцова О.В. Травмопедагогічний підхід у освітньому процесі: принципи, моделі, техніки. *Наша школа : науково-практичні студії*. 2023. № 4. С. 32-38.

6. Кузнєцова О.В. Інноваційний вимір післядипломної педагогічної освіти: стратегії, функції, механізми. *Вища освіта України*. 2024. №4 (95). DOI 10.32782/NPU-VOU.2024.4(95).05

7. Кузнєцова О.В. Професійний розвиток педагогів-супервізорів як ресурс підтримки освітніх змін. *Педагогічна наука та освіта у сучасному вимірі: проблеми і перспективи розвитку: матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції»* (16 травня 2025 р., м Одеса). Одеса, 2025. С. 63-66.

8. Кузнєцова О.В. Адаптивність як ресурс психічної стабілізації педагога в умовах стресу. *Освіта Закарпаття*. Вип. 35. 2025. С. 47-51.

9. Лєскова А.А. Стрес у педагогів в умовах війни та шляхи його подолання. *Педагогічна наука та освіта у сучасному вимірі: проблеми і перспективи розвитку: матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції»* (16 травня 2025 р., м Одеса). Одеса, 2025. 70-73.
<https://dspace.oano.od.ua/server/api/core/bitstreams/5e6f74a5-764e-4cae-ab2c-fda9fbbb3aee/content>

10. Лєскова А.А. Емоційна стійкість педагогів в умовах війни. *Професійна компетентність педагога: методологія, теорія, методика, практика: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф.* 07 лист. 2025 р. Одеса, 2025. С. 123-127.

11. Лєнтарева Т.В. Розвиток емоційної стійкості особистості в умовах військових дій і збройних конфліктів. *Педагогічна наука та освіта у сучасному вимірі: проблеми і перспективи розвитку: матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції»* (16 травня 2025 р., м Одеса). Одеса, 2025. С. 37-39.
<https://dspace.oano.od.ua/server/api/core/bitstreams/5e6f74a5-764e-4cae-ab2c-fda9fbbb3aee/content>

12. Лістова В.О. Інтегративний підхід до well-being: психолого-педагогічні інструменти розвитку соціально-емоційної компетентності. *Професійна компетентність педагога: методологія, теорія, методика, практика: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф.* 07 лист. 2025 р. Одеса, 2025.
<https://dspace.oano.od.ua/server/api/core/bitstreams/5e6f74a5-764e-4cae-ab2c-fda9fbbb3aee/content>

13. Літвінова М.П. Запобігання емоційному вигоранню педагогів через систему підтримки та співпраці. *Професійна компетентність педагога: методологія, теорія, методика, практика: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф.* 07 лист. 2025 р. Одеса, 2025.
<https://dspace.oano.od.ua/server/api/core/bitstreams/5e6f74a5-764e-4cae-ab2c-fda9fbbb3aee/content>

14. Солнцева О.А. Психолого-педагогічні аспекти феномену психологічного благополуччя (WELL-BEING) особистості. *Наша школа: науково-практичні студії*. Одеса, 2023. № 3. С. 35–40. DOI: <https://doi.org/10.61339/2786-6947.2023.3>

15. Солнцева О.А. Поняття психологічного благополуччя (WELL-BEING) як конструкт психічного здоров'я особистості. *Підтримка відновлення освіти в Україні: виклики та перспективи: матеріали Міжнародної наук.-практ. конф.* (24 жовтня 2024 р., м. Одеса-Миколаїв-Херсон). Миколаїв: центр редакційно-видавничої діяльності МОІППО, 2024. С. 77-81.

16. Солнцева О.А. Організація психологічного супроводу підтримки ментального здоров'я фахівців у сфері освіти. *Педагогічна наука та освіта у сучасному вимірі: проблеми і перспективи розвитку: матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції»* (16 травня 2025 р., м Одеса). Одеса, 2025. С. 46-48.

<https://dspace.oano.od.ua/server/api/core/bitstreams/5e6f74a5-764e-4cae-ab2c-fda9fbbb3aee/content>

17. Солнцева О.А. Психологічна підтримка та емоційне відновлення в роботі з травмою та стресом: фокус міжнародного досвіду. *Професійна компетентність педагога: методологія, теорія, методика, практика: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. 07 лист. 2025 р. Одеса, 2025.*

<https://dspace.oano.od.ua/server/api/core/bitstreams/1dff03b2-b4e5-4118-981f-15b3b4d71f0b/content>

18. Шульга І.О. Компетентність педагога в інклюзивному просторі сучасної освіти. *Професійна компетентність педагога: методологія, теорія, методика, практика* : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. 07 лист. 2025 р. / за заг. ред. В. В. Ягоднікової. Одеса, 2025.

19. Архітектура безпеки. Організація безпечного освітнього середовища. Посібник для освітніх управлінців із впровадження супервізії. Укладачі: Абраменко М., Кузнецова О., Слюсаренко В. ЮНЕСКО, 2025. 120 с.

20. Архітектура безпеки: організація безпечного освітнього середовища: посібник для практичних психологів / за ред. Н. Заварової, О. Савицької; уклад. М. Кулик, Г. Бойко. Київ: ТОВ «Центр обслуговування конференцій», 2025. 196 с. https://ukraine.un.org/sites/default/files/2025-11/Psychologist%27s%20book_wth_cover.pdf

21. Організація безпечного освітнього простору: координація дій: навчально-методичний посібник / кол. авт.: О. Бальбуза, І. Варє, Н. Заварова, Т. Краснощок, О. Кривоногова, А. Лєскова, І. Орленко, О. Солнцева. Умань: Видавець «Сочинський М.М.», 2023. 190с. С.76–90.

22. Стаємо сильнішими разом: методичний poradnik з використання ресурсів у роботі з дитячими спільнотами задля сприяння інтеграції дітей, які опинилися в умовах війни: методичний poradnik. / укладачі: М. Гриньова, Д. Карпенко, О. Солнцева; за заг. ред.: Н. Г. Протасової, В. В. Полторак, Ю. О. Молчанової. Київ, 2023. 165 с. <https://decide.in.ua/wp-content/uploads/2023/11/stayemo-sylnishymy razom poradnyk .pdf> .

Авторське право на науковий твір:

1. Бальбуза О.М. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на науковий твір «Методика використання універсальної колоди метафоричних асоціативних карт «Мої Его-стани». № 126469 від 16.05.2024 р.

2. Бальбуза О.М. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на науковий твір «Методика проведення корекційно-розвивальної вправи «Ресурс 3-D» № 126014 від 25.04.2024 р.

3. Шульга І.О. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на науковий твір «Психосоціальна допомога для дівчат та жінок з інвалідністю» № 139824 від 30.09.2025 р.

ВИСНОВКИ

Відтак, у конкурсній роботі представлено системні напрацювання кафедри психології, соціальної роботи та інклюзивної освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» за останні 3 роки щодо психологічної підтримки та збереження ментального здоров'я педагогів в умовах післядипломної освіти.

Аналіз теоретико-практичних засад зазначеної теми засвідчив, що сучасні соціально-політичні виклики, зумовлені воєнними подіями та тривалим психоемоційним навантаженням, суттєво трансформували професійну діяльність педагога. У цих умовах педагог виконує не лише освітню, а й психосоціальну функцію підтримки, що підвищує вимоги до його стресостійкості та психологічної компетентності.

Визначено ключові передумови та ресурси психологічної підтримки педагогів, серед яких – розвиток культури піклування про ментальне здоров'я, формування навичок саморегуляції, профілактика професійного вигорання. Результати моніторингових досліджень підтвердили актуальність і необхідність системної підтримки педагогічних працівників.

У межах дослідження розроблено та впроваджено комплексну модель психологічної підтримки педагогів у системі післядипломної освіти. Апробація моделі засвідчила її ефективність у підвищенні рівня стресостійкості, зниженні емоційного виснаження та зміцненні внутрішніх ресурсів педагогів.

Підкреслено важливість науково-методичного супроводу педагогів фахівцями закладу післядипломної освіти та доцільність і ефективність проведених заходів в яких прийняли участь майже 5000 педагогічних працівників впродовж 2023-2025 років, пріоритетність завдань організації психологічної підтримки та збереження ментального здоров'я фахівців у сфері освіти відповідно до стратегії розвитку системи освіти України.

Отже, системна діяльність кафедри психології, соціальної роботи та інклюзивної освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» відповідає сучасним викликам та стратегічним пріоритетам розвитку освіти України, сприяє формуванню стійкого, безпечного й ресурсного освітнього середовища та забезпечує підвищення якості професійної діяльності педагогічних працівників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Брюховецька І., Височан Л., Чередник Л. Післядипломна освіта як визначальний чинник професійного зростання педагога. *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти*. Серія «Педагогіка. Психологія», Вип. 5, 2024. С. 37-41. <https://doi.org/10.32782/academ-ped.psyh-2024-1.05>
2. Дем'яненко О.О., Шевченко А.М., Алексєєва О.І. Впровадження програм зі зміцнення психічного здоров'я в післядипломній освіті для педагогічних працівників. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2024. № 11. <https://doi.org/10.5281/zenodo.13959061>
3. Захист і підтримка ментального здоров'я українців в умовах воєнного стану: виклики і відповіді: монографія. / НАПН України; за заг. ред. В. Кременя /В. Панок, С. Максименко, М. Слюсаревський, Л. Прохоренко, Н. В. Чепелева, Т. Куліш, С. Л. Чуніхіна, І. Г. Губеладзе, І. Ткачук, Н. А. Ярмола. Київ, 2024. 188 с. <https://doi.org/10.32405/978-617-7118-51-9-2024-188> ISBN 978-617-7118-51-9
4. Концепція розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 черв. 2024 р. № 572-р. Київ, 2024. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1018-2017-%D1%80#Text>
5. Максименко С.Д., Гришко О.Д. Психічний супровід і психічне здоров'я: навч. посіб. Київ: Вид-во Людмила, 2024. Т. 2. 468 с.
6. Методики психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах війни: практ. посіб. / В.Г. Панок та ін.; за наук. ред. В.Г. Панка. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2023. 212 с.
7. Панок В. г. Психологічні дослідження в умовах війни: проблеми і завдання. Вісник НАПН України, 2023. 5(1), 1-12. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5133>
8. Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України. Наказ МОНУ № 509 від 22.05.2018. *Законодавство України*. Верховна Рада України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18#Text>
9. Про освіту. Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. *Законодавство України*. Верховна Рада України. <https://zakon.rada.gov.ua/go/2145-19> (дата звернення: 15.09.2024).
10. Про забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні: лист МОН №1/3737-22 від 29.03.22 р. <https://mon.gov.ua/npa/pro-zabezpechennya-psihologichnogo-suprovodu-uchasnikiv-osvitnogo-procesu-v-umovah-voennogo-stanu-v-ukrayini>
11. Психологічна безпека освітнього середовища: методи, технології, шляхи формування: практичний посібник / В. В. Байдик, Ю. П. Гопкало, І. О. Корнієнко, Н. В. Лунченко, Ю. А. Луценко, Р. А. Мороз, М. В. Саврасов. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2024. 134 с. <https://surl.li/zgjxmk>
12. Психологічний супровід особистості в умовах війни: навч. посіб. / С.Кузікова та ін. Київ.-Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2024. 260 с.